

Passacarrers 2

(Xamena)

¡Presente!

Joan Xamena Sastre

Federació Balear de Bandes de
Música i Associacions Musicals

A cura de Miquel Barceló Oliver i Joan Antoni Ballester Coll

La Federació Balear de Bandes de Música i Associacions Musicals
presenta la col·lecció:

PASSACARRERS
COL·LECCIÓ

¡Presente!

marxa fúnebre

Joan Xamena Sastre

A cura de **Miquel Barceló Oliver**
i **Joan Antoni Ballester Coll**

PASSACARRERS

COL·LECCIÓ

col·lecció **Passacarrers**

Directors de la col·lecció:
Miquel Barceló Oliver
Joan Antoni Ballester Coll

Consell Editorial de la col·lecció:
Tomeu Aulí Ginard
Joan Antoni Ballester Coll
Miquel Barceló Oliver
Joan Carles Julià Cuenca
Antoni Llofriu Prohens

Títols publicats:

1. **Desfile azul**, marxa
2. **¡Presente!**, marxa fúnebre

Títol de la col·lecció: Passacarrers
ISMN (col·lecció): 979-0-805475-18-9

Número: 2, *¡Presente!*

Autor: Joan Xamena Sastre
Revisors: Miquel Barceló Oliver i Joan Antoni Ballester Coll

1ª edició: gener 2025

Edició: Federació Balear de Bandes de Música i Associacions Musicals
C. Sant Felip, 11 – 07260 Porreres – Illes Balears
federacio.balear.bandes@gmail.com

Disseny de la coberta: Joan Antoni Ballester Coll
Maquetació: Miquel Barceló Oliver
Textos context històric: Joan Antoni Ballester Coll i Miquel Barceló Oliver

ISMN: 979-0-805475-21-9

Particel·les de ¡Presente!
ISMN: 979-0-805475-22-6

Aquest treball està llicenciat sota CC BY-SA 4.0
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.es>

La publicació d'aquesta obra ha estat possible gràcies al suport rebut per part del Consell de Mallorca

 **Consell de
Mallorca**

col·lecció **Passacarrers**

Les bandes de música d'arreu de l'illa han acompanyat i acompanyen els principals moments de la vida del seu poble i, en molt casos, ho fan desfilant amb músiques originals i pròpies, que s'han convertit en inseparables de la celebració en si.

Aquestes músiques, que poden ésser marxes fúnebres o de processó, però també pasdobles i marxes ràpides són d'àmbit molt local, ja que moltes d'elles són obra de músics o directors de les pròpies bandes que només han sortit del poble gràcies al moviment de directors o d'algun músic avantatjat. Per suposat que en la majoria dels casos es tracta d'obres manuscrites que s'han anat copiant infinites vegades i que hi podem trobar modificacions fetes pel distints directors per tal d'adaptar-se a la realitat de cada moment de la història de la banda.

La col·lecció **Passacarrers** neix per a contribuir a la conservació d'aquesta música feta per a tocar caminant. I, alhora, per a tractar de estendre-la fora dels seus respectius nínxols i aconseguir que es toquin arreu.

S'ha preparat una edició exclusivament digital, composta per una partitura completa per al director juntament amb les partícules en format apaïsat, preparades per a col·locar-les al faristol de marxa dels instruments.

Amb l'edició d'aquesta nova col·lecció, la Federació Balear de Bandes de Música i Associacions Musicals pretén estendre la música de passacarrers pròpia de les nostres bandes més enllà de les fronteres de cadascun dels pobles on es toquen, donar a conèixer aquestes obres i col·laborar a la preservació del llegat musical mallorquí.

Joan Xamena Sastre i *¡Presente!*

En aquest cas es tracta d'una marxa fúnebre que s'ha convertit en tot un himne de la Setmana Santa de Lluçmajor.

A Lluçmajor en els anys trenta hi havia una gran activitat musical i concertística. Un dels músics més reconeguts es deia Joan Xamena (Porreres 1904 – Lluçmajor 1964), tocava la trompeta, i segons alguns documents va dirigir la Lira Lluçmayorense, juntament amb Damià Font Monserrat, de malnom 'Peixet'. Xamena era propietari d'una sala de festes i fou el compositor d'un bon grapat d'obres.

Entre les composicions de Joan Xamena en trobem tres per a desfilars, una per a cada ocasió. Es tracta de Desfile Azul, una marxa (de pas-doble) publicada com a primer número d'aquesta col·lecció; Rosa de mayo, una marxa regular de processó; i ¡Presente!, una marxa fúnebre, que és la ens ocupa en aquest cas.

La tradició popular no conserva una versió única de la història darrera aquesta marxa. Els

músics dels anys cinquanta amb qui encara s'ha tingut contacte afirmen que aquesta marxa fúnebre la va escriure Joan Xamena als anys 50 per a acompanyar el fèretre del mestre Damià Font 'Peixet' el dia del seu enterrament. Posteriorment, aquesta mateixa marxa s'ha usat per a donar comiat als diferents músics en actiu que han mort i sol tocar-se a la setmana santa.

Mestre Damià Font fou el director de la banda dels Lliberals, La Força, a principis del segle XX i fou un dels directors que s'alternaven per a dur la batuta de la Banda Municipal de Lluçmajor, resulta de la unificació parcial de les bandes existents als anys 20. Amb l'arribada de la Segona República el 1931, després de l'escissió d'aquella banda, pareix ésser que fou director de la banda La Lira Lluçmayorense, juntament amb Xamena. Després del cop d'estat franquista de 1936 fou el comandant militar de Lluçmajor, el capità Jesús Jiménez Momediano, qui ordenà a Damià Font la formació d'una

banda de música de les milícies, per a anar a tocar als actes de les Milícies i de la Falange.

Posteriorment, Font dirigí la banda, relegada a les actuacions de carrer, fins l'any 1956 quan en demanà relleu.

Hi ha, però, una altra versió, que ens han fet arribar algunes persones del poble. Aquesta segona versió afirma que aquesta marxa fou composta molt abans, el setembre de 1936, amb motiu de la mort de Miguel Rubí Catany, un jove de Lluçmajor, de 18 anys, mort després de ser ferit de bala a Son Carrió, durant la batalla de Mallorca, mentre lluitava per tal d'evitar que les forces democràtiques republicanes aconseguissin desembarcar i conquerir Mallorca.

Aquesta versió podria concordar amb el títol de l'obra, aquest ¡Presente! amb signes d'exclamació, que es correspon amb una proclama d'honor militar de l'època franquista. Al final dels discursos i altres actes, a més d'altres lemes, es proclamava el nom de Jose

Antonio Primo de Rivera, i el públic assistent contestava amb el crit de ¡Presente! Aquesta locució es repetia en resposta al record dels "Caídos por Dios y por España", referint-se exclusivament al bàndol colpista, per descomptat.

La possible explicació a aquesta versió de la història es troba en el fet que el periòdic llucmajorer La Semana, sota control absolut dels falangistes des de el cop d'estat franquista, dedicà el número 37, del 19 de setembre de 1936 a la mort d'aquest jove, encapçalant l'edició una foto d'ell amb el lema: "Miguel Rubí Catany ¡Presente!".

No obstant, llegint les pàgines interiors d'aquest pamflet, no es troba cap indicació a la composició de Joan Xamena. El que si hi diu és que la banda de música de les milícies acompanyà el fèretre fins al cementeri tocant "España llora" i que al cementeri es va proclamar per tres vegades el nom del jove milicià, essent contestat per el crit ¡Presente!

críteris d'edició

Aquesta edició està basada exclusivament en el material manuscrit als arxius de la Societat Cultural Musical i Recreativa Sa Música (Lluçmajor). El gruix del material usat foren partitures manuscrites amb varies cal·ligrafies i papers de diferents èpoques. A més, també es disposava d'una còpia revisada més recent, realitzada per algun dels arxivers de la banda.

En primer lloc, s'ha actualitzat la transposició als instruments habituals avui dia, canviant els papers de tuba o bombardí en si bemoll o de trompa en mi bemoll per d'altres en do o fa

respectivament. A diferència d'altres peces de l'època, a aquesta marxa fúnebre no hem trobat parts per a saxòfon soprano ni per a clarinet baix. No obstant, s'ha preparat una partícula per a clarinet baix, que és còpia de la part de tuba. A més, per a aquesta edició s'ha eliminat el paper de bombardí 2, ja que la única diferència amb el de primer era entre els compassos 41 i 47, on doblava el paper de la tuba.

(Xamena) *¡Presente!* *Marcha fúnebre* *Sasc. tenor (si b)*

Il·lustració 1. Reproducció de la partitela manuscrita per al saxòfon tenor.

agraïments

Els autors volen agrair a la Societat Cultural Musical i Recreativa Sa Música de Lluçmajor l'haver obert les portes del seu arxiu històric als autors i, en aquest cas concret, l'haver facilitat les partitelles que foren la base d'aquesta edició. També volen expressar la seva especial gratitud a Miquel Puig Prohens,

qui ajudà a destriar les partitelles que millor reflectien el caràcter de la peça.

Per la seva part, la Federació Balear de Bandes de Música i Associacions Musicals desitja agrair al Consell de Mallorca el suport econòmic rebut.

¡Presente!

marxa fúnebre

Joan Xamena Sastre (1904-1964)

(♩ = 50)

Flauta
Flute

Oboè
Oboe

Requint
E♭ Clarinet

Clarinet Principal
B♭ Clarinet Principal

Clarinet 1
B♭ Clarinet 1

Clarinet 2
B♭ Clarinet 2

Clarinet Baix
Bass Clarinet

Saxòfon Soprano
Soprano Saxophone

Saxòfon Alt 1
Alto Saxophone 1

Saxòfon Alt 2
Alto Saxophone 2

Saxòfon Tenor
Tenor Saxophone

Saxòfon Bariton
Baritone Saxophone

Trompeta 1
B♭ Trumpet 1

Trompeta 2
B♭ Trumpet 2

Fiscorn
Flugelhorn

Trompa 1
F Horn 1

Trompa 2
F Horn 2

Trompa 3
F Horn 3

Trombó 1
Trombone 1

Trombó 2
Trombone 2

Trombó 3
Trombone 3

Bombardí
Euphonium

Tuba

Caixa
Side Drum

Bombo i Plats
Bass Drum & Clash Cymbal

snare off

This musical score is for the piece "¡Presente!". It is a full orchestration for woodwinds, brass, and percussion. The score is divided into two systems, with the first system starting at measure 9. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet in C (Cl. 1), Clarinet in Bb (Cl. 2), Bass Clarinet (B. Cl.), Saxophone in C (S. Sax.), Alto Saxophone 1 (A. Sax. 1), Alto Saxophone 2 (A. Sax. 2), Tenor Saxophone (T. Sax.), and Baritone Saxophone (Bar. Sax.). The brass section includes Trumpet 1 (Tpt. 1), Trumpet 2 (Tpt. 2), F Horn (F. Hn. 1, 2, 3), Trombone 1 (Tbn. 1), Trombone 2 (Tbn. 2), Trombone 3 (Tbn. 3), Euphonium (Euph.), and Tuba (Tba.). The percussion section includes Snare Drum (Si. Dr.) and Percussion (Perc.). The score features various dynamics such as *mf*, *f*, and *p*, and includes articulation marks like accents and slurs. There are also performance instructions like "2." for a second ending and "mf" for mezzo-forte. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score is written for a large ensemble, with multiple parts for many instruments.

¡Presente!

This musical score is for the piece "¡Presente!". It is a full orchestral score for woodwinds, brass, and percussion. The score is divided into two systems, labeled 1. and 2. at the top. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet in B-flat (Cl. 1), Clarinet in A (Cl. 2), Bass Clarinet (B. Cl.), Saxophone in B-flat (S. Sax.), Alto Saxophone 1 (A. Sax. 1), Alto Saxophone 2 (A. Sax. 2), Tenor Saxophone (T. Sax.), and Baritone Saxophone (Bar. Sax.). The brass section includes Trumpet 1 (Tpt. 1), Trumpet 2 (Tpt. 2), Trombone 1 (Tbn. 1), Trombone 2 (Tbn. 2), Trombone 3 (Tbn. 3), Euphonium (Euph.), and Tuba (Tba.). The percussion section includes Snare Drum (Si. Dr.) and Percussion (Perc.). The score features various dynamics such as *f* (forte) and *p* (piano), and includes articulation marks like accents and slurs. There are also performance instructions like "3" and "4" indicating specific techniques or counts. The percussion part includes a snare drum pattern with a "2" and a "7" above it, and a cymbal pattern with an "X" above it. The woodwind parts have many slurs and accents, and some have "3" above them, possibly indicating triplets or specific phrasing. The brass parts have many slurs and accents, and some have "4" above them, possibly indicating a four-measure rest or a specific count. The percussion part has a snare drum pattern with a "2" and a "7" above it, and a cymbal pattern with an "X" above it. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. The piece is marked with a tempo of "Allegretto" and a dynamic of "f".

This page of a musical score, numbered 4, is titled "¡Presente!". It covers measures 24 through 31. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument family. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), English Horn (Req.), Clarinet in A (Cl. 1), Clarinet in Bb (Cl. 2), Bass Clarinet (B. Cl.), Saxophone in A (A. Sax. 1), Saxophone in Bb (A. Sax. 2), Tenor Saxophone (T. Sax.), and Baritone Saxophone (Bar. Sax.). The brass section includes Trumpet 1 (Tpt. 1), Trumpet 2 (Tpt. 2), Trombone 1 (Tbn. 1), Trombone 2 (Tbn. 2), Trombone 3 (Tbn. 3), Euphonium (Euph.), and Tuba (Tba.). The percussion section includes Snare Drum (Si. Dr.) and Percussion (Perc.). The score begins at measure 24 with a dynamic marking of *f*. At measure 25, the dynamic changes to *ff*. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass section provides a steady accompaniment. The percussion section features a simple rhythmic pattern. The score concludes at measure 31 with a final dynamic marking of *ff*.

Instrument parts shown:

- Fl.
- Ob.
- Req.
- Pral.
- Cl. 1
- Cl. 2
- B. Cl.
- S. Sax.
- A. Sax. 1
- A. Sax. 2
- T. Sax.
- Bar. Sax.
- Tpt. 1
- Tpt. 2
- Fisc.
- F. Hn. 1
- F. Hn. 2
- F. Hn. 3
- Tbn. 1
- Tbn. 2
- Tbn. 3
- Euph.
- Tba.
- Si. Dr.
- Perc.

Dynamic markings: *f*, *ff*

33

Fl.
pp

Ob.
pp

Req.
pp

Pral.
pp

Cl. 1
pp

Cl. 2
pp

B. Cl.
pp

S. Sax.
pp

A. Sax. 1
pp

A. Sax. 2
pp

T. Sax.
pp

Bar. Sax.
pp

Tpt. 1
pp

Tpt. 2
pp

Fisc.
pp

F. Hn. 1
pp

F. Hn. 2
pp

F. Hn. 3
pp

Tbn. 1
pp

Tbn. 2
pp

Tbn. 3
pp

Euph.
pp

Tba
pp

Si. Dr.
pp

Perc.

40

Fl. *mf* *pp*

Ob. *mf* *pp*

Req. *mf* *pp*

Pral. *mf* *pp*

Cl. 1 *mf* *pp*

Cl. 2 *mf* *pp*

B. Cl. *mf* *pp*

S. Sax. *mf* *pp*

A. Sax. 1 *mf* *pp*

A. Sax. 2 *mf* *pp*

T. Sax. *mf* *pp*

Bar. Sax. *mf* *pp*

Tpt. 1 *mf* *pp*

Tpt. 2 *mf* *pp* (4)

Fisc. *mf* *pp*

F. Hn. 1 *mf* *pp*

F. Hn. 2 *mf* *pp*

F. Hn. 3 *mf* *pp*

Tbn. 1 *mf* *pp*

Tbn. 2 *mf* *pp* (4)

Tbn. 3 *mf* *pp*

Euph. *mf* *pp*

Tba *mf* *pp*

Si. Dr. *mf* *pp* 2/4 (4) 2/4

Perc. *mf* *pp* 2/4 (4) 2/4

47

1. 2. Fine 2nd time only

Fl. *p* 2nd time only

Ob. *p*

Req. *p* 1st time Req. 2nd time obbligato

Pral. *p*

Cl. 1 *p*

Cl. 2 *p*

B. Cl. *p* 2nd time only

S. Sax. *p*

A. Sax. 1 *p*

A. Sax. 2 *p*

T. Sax. *p*

Bar. Sax. *p*

Tpt. 1 *p* 2nd time only

Tpt. 2 *p* (7)

Fisc. *p*

F. Hn. 1 *p*

F. Hn. 2 *p*

F. Hn. 3 *p*

Tbn. 1 *p*

Tbn. 2 *p* (7)

Tbn. 3 *p*

Euph. *p*

Tba. *p*

Si. Dr. *p* (7) *pp*

Perc. *p* (7)

62 D.C. al Fine como 2ª

Fl. *f* *p*

Ob. *f* *p*

Req. *f* *p*

Pral. *f* *p*

Cl. 1 *f* *p*

Cl. 2 *f* *p*

B. Cl. *f* *p*

S. Sax. *f* *p*

A. Sax. 1 *f* *p*

A. Sax. 2 *f* *p*

T. Sax. *f* *p*

Bar. Sax. *f* *p*

Tpt. 1 *f* *p*

Tpt. 2 *f* *p*

Fisc. *f* *p*

F. Hn. 1 *f* *p*

F. Hn. 2 *f* *p*

F. Hn. 3 *f* *p*

Tbn. 1 *f* *p*

Tbn. 2 *f* *p*

Tbn. 3 *f* *p*

Euph. *f* *p*

Tba. *f* *p*

Si. Dr. *f* *p*

Perc. *f* *p*

(12) (15)